

## Kolonya'da Komünistlerin Yargılanması

29 Kasım 1852'de Engels tarafından yazılmıştır.  
22 Aralık 1852 tarihinde *The New-York Daily Tribune*'un 3645. sayısında yayınlanmıştır.

K. Marx and F. Engels, *Selected Works* (Progress Publishers, Moscow 1969, s. 388-393)

[Türkçe'ye çevirisi, F. Engels, *Kolonya'da Komünistlerin Yargılanması*, Marks-Engels: Seçme Yapıtlar, Cilt: I, s: 464-471, Birinci Baskı, Sol Yayınları, Aralık 1976]

Londra, Çarşamba, 1 Aralık 1852

Bu yazı size ulaşmazdan önce, Avrupa gazeteleri aracılığıyla, Prusya'nın Kolonya kentindeki Komünist Canavarların yargılanmasına<sup>[58]</sup> ve sonuçlarına ilişkin sayısız rapor size ulaşmış olacak. Ama bu raporların hiç biri olguların biraz olsun sağlıklı bir ifadesi olmadıkları ve bu olgular Avrupa Kitasını esaret altında tutmaya yarayan siyasal araçlar üzerine parlak bir ışık tuttukları için, bu yargılamaya değinmeyi gerekli buluyorum.

Komünist ya da proleter parti, öteki partiler gibi, örgütlenme ve toplanma haklarının baskı altına alınmasıyla, Kitada kendisine yasa/ bir örgüt kuma olanaklarını yitirmişti. Buna ek olarak, önderleri de ülkelerinden sürülmüşlerdi. Ama hiç bir siyasal parti bir örgüte sahip olmaksızın varolamaz; ve hem liberal burjuva ve hem de demokratik esnaf (sayfa 464) sınıfın sahip oldukları toplumsal konum, avantajlar ve üyeleri arasında uzun süreden beri yerleşmiş günlük ilişkiler sayesinde yokluğunu az çok telafi edebildikleri bu örgütü, bu toplumsal konumdan ve maddi araçlardan yoksun olan proleter sınıf, zorunlu olarak, gizli birliklerde aramaya itilmişti. 1849'dan bu yana polis tarafından peşpeşe ortaya çıkarılan ve gizli tertipler olarak mahkum edilen sayısız gizli demekler hem Fransa'da ve hem de Almanya'da işte böyle doğmuşlardır; ama bunlardan birçoğunun fiilen o an için hükümeti devirmek niyetiyle kurulmuş gerçekten de gizli tertipler olmalarına karşılık -ve başka koşullar altında gizli tertiplere giren kimse nasıl bir aptal ise, belirli bazı koşullarda bunu yapmayan da bir korkaktır-, daha geniş ve daha yüce bir amaçla kurulmuş, mevcut bir hükümeti devirmenin yaklaşmakta olan büyük savaşında geçici bir aşamadan başka bir şey olmadığını bilen ve çekirdeğini kendilerinin oluşturdukları partiyi birarada tutmaya ve şu ya da bu gün Avrupa'da yalnızca "müstebit hükümdarların", "despotların" ve "gaspçıların" egemenliğini değil, bunların sahip olduklarından çok daha üstün ve çok daha heybetli bir gücün egemenliğini, sermayenin emek üstündeki egemenliğini ilelebet yoketmesi gereken nihai, kesin savaş için hazırlanmayı amaçlayan bazı başka demekler de vardı.

Almanya'daki ileri komünist partisinin örgütü<sup>[50]</sup> bu türden bir örgüttü: "Manifesto"sundaki (1848'de yayınlanan), ve *The New-York Daily Tribune*'de yayınlanmış *Almanya'da Devrim* ve *Karşı-Devrim* konusundaki makalelerde açıklanmış ilkeler uyarınca, bu parti, kendisini, hiç bir zaman, kendi düşüncelerini uygulamaya koyacak devrimi istediği anda ve keyfince yaratacak güçte görmedi. Bu parti 1848'in devrimci hareketlerini yaratan ve bunların başarısızlığına yolaçan nedenleri irdeliyordu. Bütün siyasal savaşımın temelinde uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarının yattığını kabul ederek kendisini toplumdaki bir sınıfın bir ulusun tüm çıkarlarını temsil etmesini, ve dolayısıyla bu ulusu siyasal olarak yönetmesini olanaklı ve zorunlu kılan koşulları irdelenmesine vermişti. Tarih, komünist partisine, ortaçağın (sayfa 465) toprak aristokrasisinin ardından ilk kapitalistlerin paralı güçlerinin nasıl ortaya çıktıklarını ve hükümetin dizginlerini nasıl ele geçirdiklerini; kapitalistlerin bu finans kesiminin toplumsal etkisinin ve siyasal yönetimin yerini, buharın kullanılmaya başlanmasından itibaren, nasıl *imalatçı* kapitalistlerin yükselen gücünün aldığını ve şu anda nasıl iki sınıfın daha, küçük esnaf sınıfın ve sanayi işçisi sınıfın, kendi paylarına, egemenlik üzerinde hak iddia ettiklerini göstermişti. 1848-49'un pratik devrimci deneyimi, komünist işçi sınıfının iktidara sürekli olarak yerleşmeyi ve kendisini burjuvazinin boyunduruğu altında tutan ücret köleliği sistemini yoketmeyi umut edebilmesinden önce, ilkin küçük esnaf demokrasisinin iktidara gelmesi gerektiği vargısına ulaşan teorik usulamaları doğrulamıştır. Dolayısıyla, komünistlerin gizli örgütü, Almanya'nın *mevcut* hükümetlerini doğrudan devirme amacı taşıyamazdı. Bu hükümetleri değil, bunları er ya da geç izleyecek olan ihtilâl hükümetini devirmek için kurulmuş olduklarından, üyeleri, zamanın mevcut *status quo*'suna karşı devrimci bir harekete bireysel olarak etkin bir biçimde yardımcı olabilirler ve olurlar da; ama böyle bir hareketin, komünist düşüncelerin yığınları gizlice yayınlanmasından başka bir biçimde *hazırlanması* Demeğin amacı olamazdı. Demeğin üzerine oturduğu bu temel, üyelerinin çoğunluğu tarafından o denli iyi anlaşılmıştı ki, bazılarının koltuk tutkusu bir *ex tempore*<sup>[1]</sup> *devrim yapmak için* Demeği bir gizli tertip haline dönüştürmeye kalkıştığında, bunlar derhal üyelikten atılmışlardı.

Yeryüzündeki hiç bir yasaya göre böyle bir demek, vatana ihanet amacı taşıyan bir komplo, bir gizli tertip olarak adlandırılmaz. Eğer bir gizli tertip idiyse, bu mevcut hükümete karşı değil, onun olası ardılına karşıydı. Ve Prusya hükümeti bunun farkındaydı. Onbir sanığın, yetkililerin en garibinden adli hünerlerle geçirdikleri onsekiz ay boyunca hücrede tutulmalarının nedeni buydu. Düşünün ki, sekiz ay gözaltında tutulduktan sonra, tutuklular "kendileri aleyhinde herhangi bir suç kanıtı olmaksızın" birkaç ay daha içeride kaldılar! Ve nihayet jüri karşısına çıkartıldıklarında, (sayfa 466) ihanet niteliğinde aleyhlerine tanıtlanmış bir tek kasıtlı eylem yoktu ortada. Ama gene de mahkum edildiler, bunun nasıl olduğunu şimdi göreceksiniz.

Demek görevlilerinden biri<sup>[2]</sup> Mayıs 1851'de tutuklandı ve bu kişinin üzerinde bulunan belgelerle, bunu öteki tutuklamalar izledi. Prusyalı bir polis yetkilisine, *Stieber* denen birine, derhal sözde komplonun Londra'daki kollarını izlemesi emredildi. Bu kişi, yukarıda sözü geçen ve kovulduktan sonra Paris ve Londra'da gerçekten de bir gizli tertip oluşturmuş eski demek üyelerine ilişkin bazı kağıtlar ele geçirmeyi başardı. Bu kağıtlar çifte bir suç işlenerek elde edildiler. Reufer adında bir adama, demek sekreterinin<sup>[3]</sup> yazı masasının kilidini kırması ve buradan kağıtları çalması için para yedirilmişti. Ama daha bu bir şey değildi. Bu hırsızlık, Paris'teki Fransız-Alman komplosu<sup>[255]</sup> denilen komplonun ortaya çıkarılmasına ve mahkum edilmesine yolaçtı ama, büyük Komünist Demek'e ilişkin hiç bir ipucu sağlamadı. Paris komplosu, buradan da gözlemleyebileceğimiz gibi, Londra'daki birkaç muhteris geri

zekalının ve siyaset *chevaliers d'industrie*'sinin<sup>[4]</sup> ve o sıralar Paris'te polis ajanı olarak faaliyet gösteren sabıkalı bir sahtekarın<sup>[5]</sup> yönetimi altındaydı; bunların siyasal varlıklarının önemsizliği kudurgan söylemlerin ve kana susanmış ağır kalabalığının aldatıcılığı ile kapatılıyordu.

Bunun üzerine, Prusya polisi yeni keşiflerde bulunmak zorunda kaldı. Londra'daki Prusya Elçiliğinde sürekli bir gizli polis bürosu kurdular. Greif adını taşıyan bir polis ajanı, iğrenç mesleğini elçilik "*attache*"si namıyla sürdürdü - tüm Prusya elçiliklerini uluslararası hukukun sınırları dışına itmeye yetecek ve Avusturyalıların bile henüz göze alamadıkları bir davranış. Fleury, adında Londra'da ticaretle uğraşan, bir miktar servete ve oldukça saygıdeğer ilişkilere sahip bulunan, pis işlere karşı doğuştan gelen eğilimle en aşağılık işleri yapan o adi yaratıklardan biri, bu polis ajanının emri altında çalışıyordu. Bir başka ajan da Hirsch adında (sayfa 467) da bir ticaret görevlisiydi, ama bunun ajanlığı daha baştan açığa çıkmıştı. Londra'daki bazı Alman komünist mültecilerin demegine girmişti ve onlar da, gerçek kimliği konusunda kanıtlar elde etmek için, kendisini kısa bir süre için demeye kabul etmişlerdi. Polisler olan bağlantısının kanıtları çok geçmeden elde edildi ve Bay Hirsch, o andan sonra ortalarda gözükmez oldu. Böyle yaparak aldığı para karşılığında sağlamak zorunda olduğu bilgileri elde etme olanaklarını terketmiş olmakla birlikte, boş da durmadı. Söz konusu komünistlerden bir tekine olsun raslamadığı Kensington'daki sığındığı yerden, her hafta, Prusya polisinin ele geçiremediği o gizli tertibin sözümlerine Merkez Komitesinin sözümlerine oturumlarına ilişkin raporlar yazdı. Bu raporlar en saçma-sapan şeylerle doluydu; hiç bir kişi adı doğru değildi, hiç bir ad doğru olarak yazılmamıştı, kişilerden hiç birisine, söylemesi olası şeyler söylenmemişti. Efendisi Fleury bu sahtekarlıkta kendisine yardımcı olmuştu, ve "*Attache*" Greif'in da kendisini bu çirkin işlemlerden sıyrıp sıyıramayacağı bir kendini beğenmişlik, bu korkunç gizli tertibin esas başlatıcıları olarak görülen Londra'daki kişilerin en yakınları arasında bir gizli ajanının bulunduğunu iddia etti. Bu gizli ajan gerçekten de çok gizliydi, çünkü en gizli düşüncelerini, sözlerini ve yaptıkları şeyleri haftalarca sözümlerine rapor ettiği bu kişilerden birini gerçekten görünüm korusuyla, sekiz ay boyunca Kensington'da gizlenmişti.

Ama Hirsch ve Fleury bayların yedekte duran bir buluşları daha vardı. Bunlar, hazırlamış oldukları raporların tümünü, varlığı Prusya polisince iddia edilen gizli üst komite oturumlarının "özgün tutanak defteri" haline getirdiler; ve bu defterin aynı kişilerden alınmış raporlarla şaşılabilecek bir uyum gösterdiğini gören Bay Stieber, ciddi bir incelemeden sonra bu defterin kesinlikle gerçek olduğu kanısına ulaştığını (sayfa 468) ettiği yemin üzerine beyan ederek bunu derhal jüriye sundu. Hirsch tarafından rapor edilmiş saçmalıkların kamuoyuna açıklanması bundan sonradır. Kendilerine ilişkin olarak kendilerinin bile bilmedikleri şeyler söylendiğinde bu gizli komitenin sözümlerine üyelerinin uğradıkları şaşkınlığı tahmin edebilirsiniz. William olarak vaftiz edilmiş bazılarının adları, burada, Louis ya da Charles olarak geçiyordu; o anda İngiltere'nin öbür ucunda bulunan diğerleri ise, Londra'da konuşmalar yapıyorlardı; bazılarının da, hiç almamış oldukları mektupları okudukları rapor edilmişti; haftada bir kez, çarşamba günleri eğlence kabilinden bir araya geldikleri halde, bu kişilerin düzenli olarak her perşembe toplandıkları belirtiliyordu; zar-zor yazı yazabilen bir işçi, tutanakları tutan ve bunları bu sıfatla imzalayan kişi olarak boy gösteriyordu; ve bunların hepsi, belki de ancak Prusya polis karakollarında konuşabilecek bir dille konuşturuluyorlardı ki, kendi ülkelerinde çok iyi tanınan yazın adamlarının çoğunluğu oluşturduğu bir topluluğun kullandığı dil elbette bu olamazdı. Ve bütün bunların üstüne tüy dikmek için, bu uydurmaların sahipleri tarafından bu defter için hayali Merkez Komitesinin sözümlerine sekreterine ödenmiş gibi gösterilmek üzere belirli bir tutar karşılığı kesilmiş sahte bir makbuz düzenlenmişti; ama bu sözümlerine sekreterin varlığı, kötü niyetli bir komünistin talihsiz Hirsch'e oynadığı bir oyundan başka bir şey dayanıyordu.

Bu beceriksiz uydurma o denli kepazeceydi ki, amaçladığı etkinin tersini yaratmaması olanaksızdı. Her ne kadar sanıkların Londra'daki dostları davaya ilişkin olguları jürinin önüne getirme olanaklarından yoksun bırakıldılarsa da - her ne kadar savunma için avukata gönderdikleri mektuplar posta tarafından engellendiyse de - her ne kadar bunların bu yasa adamlarının ellerine ulaştırmayı başardıkları belgeler ve yeminli ifadeler delil olarak kabul edilmediyse de, genel kanı, kamu savcılarının, hatta Bay Stieber'in bile -ki, ettiği yemin, kitabın güvenilirliği konusunda bir güvence olarak sunulmuştu- bunun bir sahtekarlık olduğunu kabul etmek zorunda kaldıkları yolundaydı.

Ne var ki, bu sahtekarlık, suçu polise ait bu türden tek şey değildi. Mahkeme sırasında aynı türden iki ya da üç (sayfa 469) durum daha ortaya çıktı. Reuter tarafından çalınmış belgeler, polis tarafından anlamları çarpıtılacak biçimde tahrif edilmişlerdi. Bir takım deli saçmalar içeren bir kağıt, Dr. Marx'inkini taklit eden bir elyazısıyla yazılmıştı, ve savcılık nihayet bunun bir sahtekarlık olduğunu kabul etmek zorunda kalıncaya dek, bir süre onun tarafından yazılmış gibi gösterildi. Ama bir düzenbazlık olduğu açığa çıkarılan her polis düzenbazlığına karşılık, savunma hazırlıksız yakalandığından, kanıtların Londra'dan getirilmesi gerektiğinden ve avukatın savunma için Londra Komünist Mültecileri ile yaptığı her yazışmasının duruşmada, sözde komploda suç ortaklığı olarak kabul ediliyor olmasından o an için açığa çıkartılamayan beş-altı tane yenisi ortaya atılıyordu!

Greif ve Fleury'nin burada ortaya konulan türden kişiler oldukları, öne sürdüğü delillerde bizzat Bay Stieber tarafından belirtilmiştir; Hirsch'e gelince, "Tutanak Defteri"ni Fleury'nin emri ve yardımıyla kendisinin düzenlediğini Londra'da bir sulh yargıcına itiraf etmiş, ve sonra da cezaya çarptırılmamak için bu ülkeden kaçmıştı.

Hükümet, yargılama sırasında açığa çıkan bu türden birkaç yüzkarası ifşaata tahammül edebilirdi. Ren Eyaletinin o güne dek görmediği türden bir jüriye sahipti. Safkan gerici altı soylu, dört Finans Beyi, iki de hükümet görevlisi. Sanıkların kutsal olan her şeyi -mülkiyeti, aileyi, dini, düzeni, hükümeti ve yasaları- altüst etmek üzere harekete geçirilmiş korkunç bir komünist tertibin başları oldukları sürekli olarak kulaklarına söylendiği bir sıra, bunlar, kalkıp, altı hafta boyunca, önlerine yığılıp duran karmakarışık delil yığınına ince eleyip sık dokuyacak adamlar değillerdi! Ama bu arada, eğer hükümet, bu davanın beraatle sonuçlanmasının jürinin cezalandırılması için bir işaret olacağından; ve bunun, doğrudan bir siyasal gösteri olarak, liberal orta sınıf muhalefetin en aşırı devrimcilerle bile birleşmeye hazır olduğunun bir kanıtı olarak kabul edileceğinden ayrıcalıklı sınıfları haberdar etmemiş olsaydı, hüküm gene de beraat olurdu. Bu durumda, yeni Prusya yasalarının geriye doğru işletilmesi, hükümete, dördünün beraat ettirilmesine karşılık, yedi tutuklunun mahkum ettirilmesi olanağını verdi, ve bu mahkum ettirilenler, haberler size ulaştığında (sayfa 470) kuşkusuz öğrenmiş olduğunuz gibi, üç yıldan altı yıla kadar değişen hapis cezalarına çarptırıldılar. (sayfa 471)

22 Aralık 1852 tarihinde  
The New-York Daily Tribune'un  
3645. sayısında yayınlanmıştır

İmza: Karl Marx

---

#### Dipnotlar

[1] Hazırlıksız -ç.

[2] Peter Nothjung. -Ed.

[3] Oswald Dietz. -Ed.

[4] Maceracılar, dolandırıcılar. -ç.

[5] Julien Chervel. -Ed.

[50] *Komünist Birlik* - Marx ve Engels tarafından kurulan proletaryanın ilk uluslararası komünist örgütü; 1847'den 1850'ye kadar varolmuştur. ..f

[58] *Kolonya'da Komünistlerin Yargılanması* (4 Ekim-12 Kasım 1852) - Komünist Birliğin 11 üyesinin Prusya hükümetinin açtığı davada yargılanmaları. Yurda ihanet ile suçlanan sanıklardan yedisi, uydurma belgelere ve gerçek olmayan delillere dayanılarak üç yıldan altı yıla kadar değişen cezalara çarptırılmışlardı. ..f

[255] Eylül 1851'de, Fransa'da Eylül 1850'de Komünist Birlik'ten çekilmiş olan Willich-Schapper grubuna bağlı yerel toplulukların üyeleri arasında tutuklamalar olmuştu. Küçük-burjuva komplocu taktikleriyle bu grup, bir Paris topluluğunun başını çeken ajan-provokatör Chervel'in yardımıyla, Fransız ve Prusya polisine Fransız-Alman Komplosu denen davayı açma fırsatını verdi. Tutuklular Şubat 1852'de bir hükümet darbesi hazırlamak suçundan mahkum oldular. Prusya polisinin Marx ve Engels'in başında bulundukları Komünist Birliği Fransız-Alman komplosuna katılma ile suçlama çabaları sonuçsuz kaldı. ..f

---

↑ Yazı başlığına

[Ana Sayfaya Dönüş](#) ◀